

رویدادهای حقوق بشر جهان (آذر تا بهمن ۱۳۸۵)

گردآوری:
حسین سپهر

۱. ایرن خان، مدیرکل عفو بین‌الملل با صدور بیانیه‌ای در تاریخ ۹ دسامبر ۲۰۰۶ هشدار داد نقض فزاینده حقوق بشر در اراضی فلسطینی فاجعه بشردوستانه را در پی خواهد داشت. وی پس از سفر یک هفته‌ای خود به سرزمین‌های اشغالی گفت: «ما شاهد نقض روزافزون حقوق بشر و بی‌پاسخ گذاشتن آن هستیم که پیش‌بینی می‌شود خشونت‌های گسترده، سقوط تشکیلات و نهادهای فلسطینی، وخامت بیشتر حقوق بشر و بحران انسانی را به دنبال داشته باشد». وی در ادامه تیراندازی‌های هدفمند و بی‌محابا و حملات هوایی اسرائیل به مناطق مسکونی نواز غزه را محکوم کرد.

۲. عفو بین‌الملل در ۹ اکتبر ۲۰۰۶ برای خبرنگاران روسی که از سوی نیروهای امنیتی این کشور کشته شدند به منزله نقض حقوق بشر اعلام جرم کرد. «آنا پلیتیکف سکایا»^۱ آخرین خبرنگاری است که در تاریخ ۹ اکتبر در روسیه به دلیل فعالیت حرفه‌ای و خبرنگاری مستقل در معرض حمله و

سوء قصد نیروهای امنیتی این کشور قرار گرفت.

۳. طبق آخرین گزارش هیئت سازمان ملل متحد در جمهوری دموکراتیک کنگو مورخ ۱۰ اکتبر ۲۰۰۶، این هیئت سربازان مسلح کنگو را به عنوان بانیان اصلی نقض حقوق بشر در استان‌های شرقی این کشور معرفی کرد. گزارش جدید ادعان می‌دارد نقض حقوق بشر عمدتاً در استان‌های کیوو شمالی و جنوبی، ایتوری و کاتانگا ارتکاب یافته‌اند. اغلب نقض‌های حقوق بشر از طرف «پلیس ملی کنگو» در طول ماه بازرسی هیئت مزبور ارتکاب یافته که خشونت‌های جنسی نسبت به زنان و دختران از آن جمله است. گزارش در ادامه می‌افزاید: کشتار غیرنظامیان و در معرض خشونت جنسی قرار گرفتن آنها از طرف گروه‌های مسلح نظیر فرماندهان گروه‌های مسلح همچنان ادامه دارد.

۴. در تاریخ ۹ اکتبر ۲۰۰۶، رئیس «دیوان کیفری بین‌المللی»^۱ ترازنامه‌ای از فعالیت‌های دیوان به مجمع عمومی سازمان ملل متحد تسلیم کرد. ترازنامه بیشتر معطوف به کارآمدی عمل تحقیق درباره جرایم کیفری است. رئیس دیوان هنگام حضور در نشست مجمع عمومی که به فعالیت‌های این دادگاه بین‌المللی اختصاص داشت تأیید نمود: «در گزارش اخیرش درباره پیشگیری از منازعات مسلحانه توجه دبیرکل سازمان ملل را به پیشگیری مؤثر فعلی و گذشته دیوان معطوف ساخته است. به گفته وی دیوان کیفری بین‌المللی بلافاصله تحقیقاتی را در شمال اوگاندا، در سال ۲۰۰۵ در جمهوری دموکراتیک کنگو و استان دارفو سودان در سال ۲۰۰۶ انجام داده است. برای مثال دیوان درباره اجرای حکم «توماس لوبانگا دیلو»^۲ به همکاری نزدیک با «کمیته مجازات» شورای امنیت سازمان ملل درباره جمهوری دموکراتیک کنگو ادامه می‌دهد. به علاوه دادستان دیوان در زمان حاضر پنج وضعیت دیگر را که

1. Le Cour Penale Internationale (CPI)

2. Thomas Lubanga dyilo

به او حکم شده بررسی می‌کند. از بین آنها اگرچه جمهوری افریقای مرکزی و ساحل عاج کشورهای عضو اساس نامه رم نیستند، با این حال صلاحیت جهانی دیوان را پذیرفته‌اند.

۵. عفو بین‌الملل، مؤسسه بین‌الملل و شبکه اقدام بین‌المللی درباره سلاح‌های سبک از نهادهای کنترل تسلیحات و دولت‌ها خواستند در یک نمایش گسترده از پیشنهاد کنترل شدیدتر تجارت سلاح‌های سبک حمایت به عمل آورند. ۷۷ دولت با همکاری یکدیگر قطعنامه‌ای در روز پنجشنبه ۱۲ اکتبر ۲۰۰۶ درباره «معاهده جهانی تجارت اسلحه»^۱ به مجمع عمومی سازمان ملل ارائه کردند.

۶. عفو بین‌الملل تصمیم خود را در برابر تصمیم اعلام‌شده ۱۲ اکتبر ۲۰۰۶ «دادگاه تجدیدنظر (استیناف)^۲ انگلیس و ولز» بیان کرد که طبق آن اعلام شده دولت پادشاهی متحد بریتانیا ملزم به مداخله به نفع اتباع زندانی این کشور در گوانتانامو نمی‌باشد. «نیکلا داک ورث»^۳ مدیر برنامه اروپا و آسیای مرکزی عفو بین‌الملل اعلام کرد: «دادگاه استیناف فرصت ارسال پیام واضح به دولت بریتانیا را از دست داد. عفو بین‌الملل از دولت خواسته تا مسئولیتش را در قبال همه زندانیان گوانتانامو که شهروندان یا اتباع بریتانیا هستند برعهده بگیرد».

عفو بین‌الملل معتقد است تصمیم دادگاه بدوی درباره تجدیدنظر حکم قضایی در ارتباط با رد درخواست و تقاضای مقامات دولتی ایالات متحده مبنی بر آزادی سه زندانی در گوانتانامو بنام‌های بیشر الراوی تبعه عراقی و مقیم دائم در بریتانیا، جمیل البناء تبعه اردنی و مقیم دائم در بریتانیا و عمر دقایس

1. Le Trite sur le Commerce des armes mondial

2. La Cour d'appel

3. Nicola duck worth

تبعه لیبایی و مقیم دائم در بریتانیا حائز اهمیت است. عفو بین‌الملل در ادامه ارزیابی نمود تعهد جامع و حقوقی برای دولت بریتانیا وجود دارد. زیرا طبق مفاد حقوق داخلی و بین‌المللی، دولت بریتانیا نسبت تمامی اتباعش که هنوز در گوانتانامو محبوسند و تضمین رعایت حقوق بشر در قبال آنها متعهد است.

۸. دادگاه نظامی ارتش امریکا در تاریخ ۲۲ دسامبر ۲۰۰۶ علیه چهار تفنگدار دریایی این کشور اعلام جرم کرد. دادگاه می‌گوید: این چهار تن در ارتباط با کشتار ۲۴ غیرنظامی عراقی در شهر حدیثه در عراق در سال گذشته، با اتهام ارتکاب قتل مواجه هستند. گروهیان «فرانک ترویچ» یکی از این چهار تفنگدار دریایی پس از آنکه یکی از اعضای آنها در نوامبر سال ۲۰۰۵ بر اثر انفجار بمبی در کنار جاده جان خود را از دست داد، غیرنظامیان شهر حدیثه را به قتل رساندند که چند زن و کودک نیز جزء کشته‌شدگان بودند.

۹. در ۹ اکتبر ۲۰۰۶ لوئیس آربور کمیسر عالی حقوق بشر ملل متحد برای «آنا پلیتیکف سکایا» خبرنگار و مدافع حقوق بشر که در محل اقامتش به قتل رسید اظهار تأسف کرد و مرگش را یک ضایعه وحشتناک برای روسیه دانست. آربور در ادامه افزود: خاطره شخصیت قوی «آنا پلیتیکف سکایا»، ایشار و فداکاریش و تلاش‌های شجاعانه وی در راه عدالت و حمایت از قربانیان نقض حقوق بشر در چین و سایر مناطق روسیه فراموش نخواهد شد. مرگ او یک ضایعه عمیق برای روسیه و کسانی که برای احیای حقوق بنیادین بشر در جهان مبارزه می‌کنند است. ما رئیس دادستانی فدراسیون روسیه را به عهده‌داری مسئولیت به پای میز محاکمه کشاندن عاملان این قتل فرا می‌خوانیم. به‌علاوه کوفی عنان دبیرکل سابق سازمان ملل نیز این حادثه را محکوم و خواهان محاکمه فوری عاملان آن شد.

۱۰. با تشدید نبردها در سومالی، آژانس پناهندگان سازمان ملل متحد در

۲۸ دسامبر ۲۰۰۶ از جابه‌جایی گسترده جمعیت در شاخ افریقا خبر داد. کمیسر

تقاضای تجهیزات امداد رسانی و کامیون و تیم‌های اضطراری برای بیش از ۵۰,۰۰۰ پناهنده سومالیایی کرد به علاوه آژانس پناهندگان سازمان ملل متحد دامنه عملیاتش را در شمال کنیا و اتیوپی برای پاسخ به وضعیت بشردوستانه سومالی که روز به روز وخیم‌تر و حادث‌تر می‌شود، تقویت کرد. آژانس در ادامه می‌افزاید: هزار نفر به دلیل درگیری و نبردهای محاکم (دادگاه‌های) اسلامی با نیروهای مورد حمایت اتیوپی جابه‌جا و آواره شده‌اند.

۱۱. سازمان دیده‌بان حقوق بشر در ۱۴ دسامبر ۲۰۰۶ با انتشار گزارشی ۷۶ صفحه‌ای تحت عنوان «مدرک با ارزش: درس‌های عبرت‌آموز از دادگاه اسلو بودان میلوشوویچ»^۱ اظهار داشت: «روند اقامه دعوی اسلو بودان میلوشوویچ با مرگش در ۱۱ مارس ۲۰۰۶ و با بیان رأی «هیئت منصفه»^۲ پایان یافت. به علاوه مدارک و اسناد مهمی درباره نقش بلغارستان در تداوم منازعه در یوگسلاوی به دست آمده است».

«سارا دره شوری» مشاور اصلی برنامه دادرسی بین‌المللی در دیده‌بان حقوق بشر اعلام کرد: «میلوشوویچ تنها مجرم و گناهکار دادگاه نبود بلکه مدارک ارائه شده به دادگاهش نشان می‌دهد که بلغارستان جنگ‌های خشونت‌بار را در بوسنی، کرواسی و کوزوو پربار ساخت».

گزارش دیده‌بان حقوق بشر تصدیق می‌نماید که روند اقامه دعوا، نقش رهبران بلغارستان و یوگسلاوی را در تأمین مالی این جنگ افشاء و برملا ساخت، زیرا آنها تجهیزات و سلاح برای صرب‌های کرواسی و بوسنی فراهم می‌کردند. به نوشته این گزارش، دادگاه کیفری بین‌المللی برای یوگسلاوی (TPIY) هنوز در حال مجادله و بحث درباره شیوه برخورد با جنایات جنگی میلوشوویچ که وی بر دفاع از خود در برابر آن اصرار می‌ورزید، است.

1. Weighing the evidence: lessons of the Slobodan Milosevic Trial.

2. La Verdict

۱۲. گزارش برنامه توسعه ملل متحد^۱ درباره توسعه انسانی در جهان عرب از تبعیض‌های اعمال‌شده در حق زنان انتقاد به عمل آورد. برنامه توسعه ملل متحد در گزارش خود که در تاریخ ۷ دسامبر ۲۰۰۶ منتشر شد توصیه می‌کند برخی کشورها تغییرات عمیق برای بهبود وضعیت زنان و کمک موقت به رفع تبعیض آشکار علیه آنان را آغاز نمایند. گزارش با عنوان «پیش به سوی ارتقای جایگاه زنان»^۲ از وضعیت زندگی زنان در جهان عرب با توجه به سطح بهداشت، میزان آموزش و مشارکت آنها در زندگی سیاسی ارزیابی به عمل آورده است. گزارش می‌گوید اقدامات اجتماعی ضروری برای برابری بین مردان و زنان بایستی به یک واقعیت در کشورهای عربی بدل شود. گزارش پیش از هرچیز از کشورهای عربی می‌خواهد به همه زنان امکان نیل به سطح بهداشت و سواد همانند مردان را اعطا نمایند. گزارش می‌افزاید: «بایستی به زنان عرب هرگونه فرصت و شانس مشارکت فعالانه درباره تصمیم فردی آزادانه در فعالیت‌های اجتماعی در چارچوب خانواده بر پایه برابری با مردان اعطا نماییم. گزارش در نتیجه‌گیری خود عنوان می‌دارد تبعیض در حق زنان مانع عمده‌ای در توسعه اقتصادی و اجتماعی جهان عرب است».

۱۳. سازمان دیده‌بان حقوق بشر در گزارشی که در ۳۱ اکتبر ۲۰۰۶ منتشر شده است از دولت عربستان سعودی می‌خواهد تا ضمن خودداری از آزار خانم وجیهه الحویدر فعال حقوق بشر، به حق آزادی بیان و اعتراض صلح‌آمیز وی احترام بگذارد. وجیهه الحویدر عضو «اولین گروه حقوق بشر» مستقل در عربستان سعودی است.

دولت سعودی تاکنون از اعطای مجوز به این گروه خودداری کرده است. این گروه موارد نقض حقوق بشر را در این کشور پی‌گیری می‌کند. پلیس

1. Le Programme Nations Unies Pour Le Développement (PNUD)

2. Vers La Promotion des Femmes

مخفی عربستان سعودی در ۲۰ سپتامبر گذشته این خانم را در شهر الخبر در شمال این کشور بازداشت کرد و او را به مدت شش ساعت مورد بازجویی قرار داد. سارا لی ویتسون، مدیر خاورمیانه‌ای دیده‌بان حقوق بشر گفته است که پلیس سعودی، حتی یک زن تنها با پلاکاردی در دفاع از حقوق زنان را، یک تهدید امنیتی حساب می‌کند.

۱۴. دادگاهی در بریتانیا به تاریخ ۳۰ دسامبر ۲۰۰۶ دستور بازداشت چهار تن از شهروندان رواندا را که به ارتکاب جنایت نسل‌کشی سال ۱۹۹۴ رواندا متهم هستند، داد. این چهار مرد یک روز پس از بازداشت در نقاط مختلف بریتانیا، روز جمعه در دادگاه در برابر یک قاضی حاضر شدند. به مردان رواندایی دستور داده شده که ماه آینده بار دیگر در دادگاه حاضر شوند. رواندا استرداد این عده را به اتهام مشارکت در قتل عام قوم توتسی خواستار شده است. تخمین زده می‌شود که در جریان نسل‌کشی سال ۱۹۹۴ رواندا، افراتیون قومی هوتو ۸۰۰ هزار نفر از اقلیت توتسی و هوتوهای میانه‌رو را قتل عام کرده‌اند.

۱۵. مجمع عمومی سازمان ملل متحد در ۲۰ دسامبر ۲۰۰۶ کنوانسیون بین‌المللی حمایت از همه افراد در برابر ناپدیدشدگی اجباری را تصویب کرد.^۱ ناپدید شدن اجباری طبق مفاد کنوانسیون به وقوع جنایت جدیدی در حقوق بین‌الملل در زمان صلح و جنگ منجر می‌شود. کنوانسیون با اجماع^۲ اعضای مجمع عمومی و به توصیه کمیته مسائل اجتماعی، بشردوستانه و فرهنگی (کمیته سوم) تصویب شد. این معاهده برای امضای دولت‌ها از فوریه ۲۰۰۷ باز خواهد بود.

۱۶. صدام حسین، رئیس‌جمهور سابق عراق که تا زمان سرنگونی توسط

1. La Convention International Sur lesdisparitions forcees

2. Sans Vote

نیروهای تحت رهبری امریکا حدود یک ربع قرن بر عراق حکومت کرده بود، صبح روز سه‌شنبه ۳۰ دسامبر ۲۰۰۶ برابر با ۹ دی ۱۳۸۵، به جرم ارتکاب جنایات علیه بشریت، به دار مجازات آویخته شد.

۱۷. شورای امنیت سازمان ملل متحد در تاریخ ۲۳ دسامبر ۲۰۰۶ حملات عمدی علیه خبرنگاران و کارکنان رسانه‌ها که در طی منازعات مسلحانه در اقصی نقاط جهان ارتکاب یافت با تصویب قطعنامه ۱۷۳۸ به اتفاق آرا محکوم کرد و نیز یادآور شد خبرنگاران در شرایطی که به هیچ حمله علیه دیگران مبادرت نوزند بایستی مورد احترام و حمایت واقع شوند. شورا اعلام داشت می‌بایست دامنه مأموریت‌های حمایتی از خبرنگاران گسترش یابد و اقداماتی که بایستی در حمایت از رسانه‌ها و خبرنگاران اتخاذ شود، یادآور گردید. از نگاه شورا هدف قرار دادن خبرنگاران در مناقشات مسلحانه به مثابه جنایات علیه بشریت و نقض شدید حقوق بین‌المللی بشردوستانه است.

۱۸. شورای حقوق بشر با تصویب قطعنامه‌ای^۱ در ۱۵ نوامبر ۲۰۰۶ حملات اسرائیل به محله مسکونی بیت حانون را در نوار غزه که باعث مرگ ۱۹ فلسطینی شد محکوم کرد. شورای حقوق بشر تصمیم گرفت یک هیئت تحقیق درباره این موضوع به منطقه اعزام کند. این قطعنامه با ۳۲ رأی موافق، ۸ رأی مخالف و ۶ رأی ممتنع تصویب شد. شورای حقوق بشر قتل و کشتار غیرنظامیان فلسطینی توسط اسرائیل نیز که در بین آنها زنان، کودکان و پزشکان بودند محکوم کرد. قطعنامه در ادامه می‌افزاید: «نقض حقوق بشر نتیجه و پیامد تهاجم نظامی اسرائیل در سرزمین‌های اشغالی فلسطین به‌ویژه حمله اخیر در شمال غزه و حمله علیه بیت حانون است». شورای حقوق بشر در این قطعنامه یک فراخوان بین‌المللی در حمایت از شهروندان فلسطینی را متذکر می‌گردد.

1. Le Centre de Nouvelle ONU, Beit Hanoun: Le Conseil des droits de l'homme Condamne Israel, Le 16 novembre 2006.

هیئت تحقیق مسئولیت شیوه‌های حمایت از غیرنظامیان فلسطینی را در برابر حملات جدید اسرائیل برعهده دارد. این اجلاس فوق‌العاده شورای حقوق بشر و تصویب قطعنامه بنابه تقاضای دولت‌های عرب و سازمان کنفرانس اسلامی برپا گردید.

۱۹. پس از یک دهه وقفه، کنوانسیون اشخاص کم‌توان جسمی و ذهنی توسط یک گروه کاری تخصصی در سازمان ملل متحد در دسامبر ۲۰۰۶ تصویب شد. محور اساسی این کنوانسیون قطعنامه ۴۸/۹۶ مصوب ۲۰ دسامبر ۱۹۹۳ مجمع عمومی است که در دو بخش و ۱۲ فصل تنظیم و عنوان «برابری فرصت‌های برای اشخاص کم‌توان و ناتوان» بر آن نهاده شده است. تدوین‌کنندگان قطعنامه به‌جای واژه «معلول» استثنایی و یا با نیازهای ویژه از مقوله (disable) استفاده کردند که برخی در ایران آن را «ناتوانی» ترجمه و حتی در کنگره بین‌المللی از آن استفاده کرده‌اند که مورد انتقاد قرار گرفت. زیرا «معلولیت» ناتوانی نیست بلکه طیفی از کم‌توانی تا اشخاص حمایت‌پذیر و ایزوله را دربرمی‌گیرد. بنابر استانداردهای جهانی سه درصد از جمعیت هر کشور را معلولان جسمی، جسمی - حرکتی و ذهنی تشکیل می‌دهند که نیازمند سازوکارهای حمایتی خاص هستند.

با تصویب این کنوانسیون در مجمع عمومی سازمان ملل متحد در دسامبر ۲۰۰۶ الزام دولت‌ها در شناسایی، پیشگیری، ارائه خدمات توان‌بخشی، تجهیزات کلینیکی، دارو و آموزش به‌صورت ارائه گزارش سالانه یا دوسالانه محقق خواهد شد.

۲۰. در اعتراض به استفاده از ارتش در انتخابات، چهار مقام دولت بنگلادش استعفا دادند. در تاریخ ۱۱ دسامبر ۲۰۰۶ مقامات بنگلادش اعلام

۱. معادل فرانسه آن Nandicape,e است که به معنی فرد معلول و دارای نقض عضو می‌باشد.